Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.591.2026
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 20320 Pana Posła Dominika Jaśkowca, w sprawie relacji art. 27 ust. 2 i art. 27 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych przy ustalaniu prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, gdy rodzice dziecka żyją osobno, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Zgodnie z art. 27 ust. 1-2 ustawy o świadczeniach rodzinnych w przypadku zbiegu prawa rodziców, opiekunów faktycznych dziecka lub jego opiekunów prawnych do świadczeń rodzinnych, świadczenia te wypłaca się temu z rodziców, opiekunów faktycznych lub prawnych dziecka, który pierwszy złożył wniosek. Jeżeli dziecko nie pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z obojgiem rodziców, świadczenia rodzinne wypłaca się temu z rodziców, pod którego opieką dziecko się znajduje.

Z kolei, zgodnie z art. 27 ust. 4 ww. ustawy, w razie zbiegu uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, przysługującego więcej niż jednej osobie sprawującej opiekę nad osobą lub osobami wymagającymi opieki, przyznaje się tylko jedno świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna. Wsparcie w tej formie należy się tej osobie, która pierwsza złożyła właściwy wniosek.

Co do relacji między art. 27 ust. 2 i art. 27 ust. 4 należy zauważyć, że art. 27 ust. 4 jest przepisem szczególnym, który reguluje przypadki zbiegu uprawnień do świadczeń opiekuńczych. Regulacja ta znajduje zastosowanie w przypadku dwóch sytuacji, tj. gdy z wnioskiem o ustalenie prawa do wymienionych w nim świadczeń opiekuńczych (w tym świadczenia pielęgnacyjnego), występuje więcej niż jeden opiekun osoby z niepełnosprawnością (i jednocześnie osoby te spełniają przesłanki do przyznania każdej z nich wnioskowanego świadczenia) albo gdy określone świadczenie opiekuńcze (w tym świadczenie pielęgnacyjne) zostało już przyznane jednemu opiekunowi, a następnie drugi z opiekunów, któremu potencjalnie to świadczenie mogłoby zostać przyznane, występuje z wnioskiem o ustalenie do niego prawa. W takiej sytuacji (zbiegu uprawnień do świadczeń opiekuńczych) art. 27 ust. 2 nie będzie miał zastosowania, ponieważ odnosi się wyłącznie do świadczeń rodzinnych przyznawanych rodzicom na dziecko (np. do zasiłku rodzinnego).

Nie oznacza to, że w sytuacji zbiegu uprawnień do danego świadczenia opiekuńczego (np. świadczenia pielęgnacyjnego) bez znaczenia pozostaje, który z opiekunów-rodziców wnioskujących jednocześnie o jego przyznanie faktycznie sprawuje opiekę nad dzieckiem. Należy zauważyć, że świadczenia opiekuńcze wymienione w art. 27 ust. 4 są ściśle związane ze sprawowaniem opieki nad osobą legitymującą się odpowiednim orzeczeniem

tel. 222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

o niepełnosprawności lub znacznym stopniem niepełnosprawności. Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

— matce albo ojcu;
— innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2026 r. poz. 236) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom;
— opiekunowi faktycznemu dziecka;
— rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego,

- jeżeli sprawują opiekę nad osobą, która nie ukończyła 18 roku życia i legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Ponadto, zgodnie z art. 23 ust. 4aa ustawy o świadczeniach rodzinnych, jeżeli w stosunku do osoby ubiegającej się lub pobierającej świadczenie pielęgnacyjne wystąpią wątpliwości dotyczące sprawowania opieki, organ właściwy oraz wojewoda mogą zwrócić się do kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych do dyrektora takiego centrum, o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego w celu weryfikacji tych wątpliwości.

Organ właściwy przed przyznaniem danego świadczenia opiekuńczego, w tym świadczenia pielęgnacyjnego, ma zatem obowiązek zweryfikować spełnienie przez wnioskodawcę wszystkich warunków do jego przyznania, w tym przesłanki dotyczącej sprawowania opieki nad osobą z niepełnosprawnością.

Odpowiadając na pytanie dotyczące praktyki organów właściwych w stosowaniu ww. przepisów uprzejmie informuję, że do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie docierały sygnały wskazujące na niezrozumienie omawianych regulacji przez pracowników realizujących ustawę o świadczeniach rodzinnych. W Resorcie nie są w związku z tym prowadzone prace nad zmianą rzeczonych przepisów.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/